

FUNDACIÓ NOGUERA

Estudis

XEVI CAMPRUBÍ

L'IMPRESSOR
RAFAEL FIGUERÓ
(1642-1726)
I LA PREMSA
A LA CATALUNYA
DEL SEU TEMPS

BARCELONA, 2018

FUNDACIÓ NOGUERA

ESTUDIS, 75

L'IMPRESSOR RAFAEL FIGUERÓ
(1642-1726) I LA PREMSA
A LA CATALUNYA DEL SEU TEMPS

XEVI CAMPRUBÍ

BARCELONA, 2018

SUMARI

PRÒLEG	13
INTRODUCCIÓ	23
Agraïments	26
SIGLES	29

PART PRIMERA LA IMPREMTA

1. LA CAPACITAT ECONÒMICA I PRODUCTIVA DE LA IMPREMTA CATALANA.	33
La quantitat d'impremtes	33
La localització dels tallers.	44
La dimensió del sector editorial	56
L'evolució de la producció.	59
Importació i exportació	61
L'economia dels impressors	70
La diversificació empresarial	79
2. ELS ASPECTES SOCIALS, POLÍTICS I LEGALS DE L'OFICI D'IMPRESSOR.	87
La presa de consciència	87
La germandat dels estampers de Barcelona	91
Les ordinacions dels estampers	98
El conflicte per la venda de llibres	103
La contribució en temps de guerra	107

L'estamper de la Ciutat	113
L'estamper del General	118
La impressió de les Constitucions.	123
Les «decisions» de la Reial Audiència	125
L'impressor del Braç Militar	131
Els encàrrecs de l'administració reial.	132
L'impressor del rei.	135
La legislació d'impremta	138
El privilegi d'impressió	143
3. EL FUNCIONAMENT DE LA INDÚSTRIA EDITORIAL	147
Les categories laborals	147
Les condicions de treball	155
El rol de les dones i els nens	159
Les característiques dels tallers	163
La infraestructura necessària	165
Les matèries primeres	171
Les formes de finançament	176
La formació de societats	181
El contracte d'impressió	183
Incompliments de contracte	189
Tiratges, preus i beneficis	192
4. LA IMPREMTA A BARCELONA DESPRÉS DE 1714	201
Pèrdues humanes i materials	201
La confiscació de béns	204
La imposició del cadastre	207
L'anul·lació de títols i oficis	212
Els efectes de la repressió cultural	214
Canvis en l'aplicació de la llei.	219

PART SEGONA
ELS IMPRESSORS

5. RAFAEL FIGUERÓ, CAPDANTER DE LA IMPREMTA CATALANA	225
Els orígens familiars	225

La venda del mas Figueró.	227
L'iniciació en la impremta.	228
Les relacions familiars.	229
El creixement de la impremta.	232
El patrimoni dels Figueró.	233
Activitat gremial i política.	236
Conflictes i plets judicials.	239
Rafael Figueró i Jolis	242
L'austriacisme dels Figueró	245
El declivi de la impremta	246
6. ELS EMPRESARIS DEL SECTOR EDITORIAL	251
La nissaga dels Cormellas.	251
El doctor Miquel Delmunts	259
El notari Josep Forcada	268
Antoni Lacavalleria	274
Caterina Mathevat	281
7. MESTRES AMB IMPREMTA PRÒPIA	285
Joan Baptista Altés	285
Jacint Andreu	287
Gabriel Bro	290
Pau Campins	294
Martí Gelabert.	295
Bartomeu Giralt	306
Francesc Guasch	308
Joan Jolis	310
Josep Llopis	313
Vicenç i Jaume Surià	317
Josep Texidó	321
8. ELS MESTRES ADMINISTRADORS	327
Francesc Barnola	327
Francesc Caís	329
Jaume Caís.	333
Josep Casarachs	337

Narcís Casas	338
Jaume Gascón, major	340
Tomàs Lorient	341
Pere Pau Mateu	342
Francesc Muns.	344
Francesc Pasqual	344
Jaume Plantada	349
Josep Soler.	350
Domènec Taller	353
Tomàs Vasiana.	354
9. LLIBRETERS EN EL NEGOCI DE LA IMPREMTA	355
Josep Moyà	355
Anton Ferrer i Baltasar Ferrer	358
Joan Pau Martí	364
Joan Piferrer	368
10. ELS TREBALLADORS DE LA INDÚSTRIA TIPOGRÀFICA	373
Miquel Artigas	373
Gabriel Artigas.	374
Guillem Badia	375
Onofre Balmes	376
Manuel Bassols	376
Pere Brugas	377
José Pascual Bueno	378
Benet Caís	379
Joan Calvo	381
Isidre Cassanyes	382
Miquel Domenjó	383
Martí Escona	385
Josep Faig	388
Pere Figueró	389
Jaume Gascón, menor.	391
Josep Güell	392
Magí Iglesias	393
Robert Lapedra	395

Pere Larche	396
Jaime Magallón	397
Herman Mans	397
Joan Noguera	398
Jeroni Palol	400
Miquel Pàrdols.	400
Jaume Sala.	401
Josep Santanach	403
Segimon Sellabó	403
Francesc Soldevila.	404
Marià Soldevila	406
Josep Vila	408

PART TERCERA
LA PREMSA

11. LA CIRCULACIÓ DE LA INFORMACIÓ A L'ÈPOCA MODERNA	411
La velocitat de transmissió	411
El funcionament del sistema de correu	418
La xarxa europea de correu	425
Ambaixadors, espies i confidents	435
Agents i informadors a Catalunya.	439
La gènesi de la periodicitat	447
12. EL PROCÉS DE PRODUCCIÓ PERIODÍSTICA	453
Els redactors de les notícies	453
La credibilitat dels gaseters	458
L'inici del procés de producció	464
Un punt de redistribució	467
Un centre productor de notícies	475
L'opinió publicada	479
El control de la informació	483
La propaganda de les institucions	494
13. LA DIFUSIÓ DE LES NOTÍCIES	501
Una premsa de llarg abast	501
Un consum popular	511

Els lectors de gasetes	516
La capacitat de llegir	519
La llengua de la premsa	524
14. ANÀLISI I CLASSIFICACIÓ DELS FULLS INFORMATIUS	527
Els trets que defineixen la premsa	527
Proposta de classificació	529
Els gèneres periodístics a l'època moderna	531
Les característiques formals	533
Anàlisi quantitativa de la producció	535
15. EL CONTINGUT DE LA PREMSA PUBLICADA A BARCELONA	541
Viatges, matrimonis i funerals	541
Notícies de temàtica militar	545
Guerra de Devolució (1667-1668)	547
Guerra de Creta (1645-1669)	547
Tercera Guerra Angloholandesa (1672-1674)	548
Guerra Turcopolonesa (1672-1676)	549
Guerra d'Holanda (1672-1678)	549
Guerra de les Reunions (1683-1684)	553
Gran Guerra Turca (1683-1699)	555
Guerra de Morea (1684-1699)	562
Revolució Gloriosa i Guerra dels Dos Reis (1688-1691)	563
Guerra dels Nou Anys (1688-1697)	565
Guerra de Successió (1701-1714)	571
Els anys de postguerra (1714-1718)	592
Guerra de la Quàdruple Aliança (1718-1720)	595
Epíleg: l'abdicació de Felip V (1724)	596
CONCLUSIONS	599
BIBLIOGRAFIA	605
CD-ANNEXOS	
Annex 1. Catàleg de la premsa publicada a Barcelona	9
Annex 2. Repertori d'obres no periodístiques.	1141